

Oponentský posudek na diplomovou práci Aleny Jamnické – Kulturní domy na území Prahy a Středních Čech v období 1948–1989 a jejich integrovaná umělecká díla

Diplomní práce Aleny Jamnické se zabývá tématem, které si v posledních letech vydobylo širokou pozornost. Jednak jsou to kulturní domy ale především je to architektura a i umění tzv. „minulého režimu“ či komunistického Československa. Prací na toto téma je obrovské množství. Alena Jamnická si z této množiny zvolila logický a zvládnutelný kus – kulturní domy a jejich integrovaná umělecká díla – a rovnou lze říci, že ho úspěšně naplnila.

Největší přínos práce je, že autorka nejen detailně zkoumala historii a prameny ale zvolené kulturní domy též objela a fotograficky umělecká díla zachytila. Druhá, stěžejní část práce má jasnou strukturu, představí jednotlivý kulturní dům, jeho stavební historii, architekturu a poté umělecká díla v interiéru i exteriéru a zakončí seznamem děl. Takto detailně se věnuje pěti domům, což se zdá dostatečné, aby pokryla všechna zásadní období a typy.

Popisy i charakteristika architektury i jednotlivých děl jsou silnou stránkou práce. Chyb je málo a jsou to drobnosti. Na s. 46 autorka píše, že kulturní dům v Mělníku má jedno nadzemní podlaží, ovšem přiložené fotografie ukazují dvě. Nejspíše došlo k záměně podlaží a pater. Trochu závažnější, ovšem také nikoli zásadní je nesprávná charakteristika tohoto domu, jako „funkcionalistického purismu“, s. 45. S funkcionalismem bych neměl problém, lepší by snad bylo širší pojmenování mezinárodní styl či prostě meziválečná moderna. Purismus to ale určitě není. Již proto ne, že budova má kamenný sokl z hrubých kvádrů a la rustika. T. G. M. není na soše na str. 47 zobrazen ve fraku nýbrž v žaketu. To bych však již sklouzl k opravdovým detailům. Celkově je tato část zvládnutá dobře.

První část, která zkoumá vznik a vývoj kulturních domů, jejich typologii, společenské okolnosti atd. je také zvládnutá dobře. Kulturní realie se popisují srozumitelně, nenarazil jsem na žádné místo, které by vzbudilo nesouhlasnou reakci. Literatura je reprezentativní a dostatečná. Je ovšem s podivem, že zásadní monografii na dané téma autorka neuvádí a velmi pravděpodobně s ní nepracovala (Lukáš Veverka, *Mezi sjezdy a tanečními: Kapitoly z dějin kulturních domů*, FF UK 2021). Nemyslím, že je to zásadní pochybení – kniha koneckonců vyšla zcela recentně, roku 2021 – ale na obhajobě by se autorka k tomu mohla vyjádřit. Spíše než problém, je to škoda. Mohlo to její práci obohatit.

Silnou stránkou práce je fotografický doprovod. Všechny fotografie, které text doprovází jsou nadstandardně dobré, a to z fotografického i vypovídacího, dokumentačního hlediska.

Trochu škoda je, že práce se drží zbytečně při zemi, je faktograficky bohatá ale zůstává u popisů, charakteristik a pečlivých ale opatrných závěrů a nedopřeje si ani trochu souhrnný přesah. K tomu, co je na práci dobré – zvládnuté řemeslo, poctivost, píle atd. – mohlo přibýt ještě něco, co by dodalo práci něco navíc. Nemám na mysli nutně dalekosáhlé spekulace ale skutečnost, že díky dobré práci se nejen dozvím něco, co jsem nevěděl (například že v Příbrami mají velký kulturní dům) ale že lépe porozumím světu – a platí to samozřejmě i o práci historické či kunsthistorické. Potenciál práce není v tomto ohledu naplněn naplno.

Práci rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „chvalitebně“ (2)

V Praze 24. ledna 2022

Jiří Tourek